

48 годин. Таким чином, ці зміни були максимально наближені до прав осіб, які діяли до 24 лютого 2022 року, що, як видається, надає необхідні в можливості для української системи правосуддя виконувати покладені на неї поточні завдання та долати нові екзистенційні виклики.

Список використаних джерел

1. Про правовий режим воєнного стану: Закон України № 389 в ред. від 19.10.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.
2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#n4253>.
3. Європейська конвенція про права людини: ратифікована Законом № 47/97-ВР від 17.07.97. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.
4. Вилцан А.О. Ковальчук Д.Р., Кундій А.Ю. Окремі аспекти затримання особи в умовах воєнного стан. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. № 4. URL: http://lsej.org.ua/4_2023/131.pdf.

Ражик Аліна Русланівна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:

Зарубей Вікторія Володимирівна,

професор кафедри кримінального процесу
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, професор

РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ В УМОВАХ БОЙОВИХ ДІЙ

Конституція України визнає життя і здоров'я громадян як одна з найвищих цінностей. Згідно зі статтею 3 Конституції України: «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека охороняються законом. Ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або принижувальному відношенню чи покаранню» [1]. Ця стаття визначає основні принципи захисту прав людини в Україні, включаючи право на життя і здоров'я. А держава зобов'язана забезпечити ці права і захищати їх від будь-яких порушень.

Криміногенна ситуація в державі зменшилась – завдяки посиленому режиму несення служби працівниками поліції в умовах воєнного стану, під час бойових дій все більше фіксується воєнних злочинів, вчинених країною-агресором таких як: порушення законів та звичаїв війни ст. 438 КК України (76585); посягання на територіальну цілісність і недоторканність України ст. 110 КК України

(9211); колабораційна діяльність ст. 111-1КК України (3172); державна зрада ст. 111 КК України (173) також вбивства; зґвалтування [2].

Розслідування таких кримінальних правопорушень потребує особливих порядків на першій стадії кримінального провадження, а саме досудовому розслідуванні. Слід відзначити, що положення ст. 615 КПК України поширюються на ту територію України, де проведення процесуальних дій не можливе у загальному порядку.

Однак є випадки такі як довготривале знеструмлення населених пунктів у зв'язку із збройною агресією, тоді внесення відомостей до ЄРДР, яке відповідно до ст. 214 КПК є невідкладним або не може перевищити 24 години здійснити не можливо, тому варто застосовувати ч. 1 ст. 615 КПК України винести постанову про початок досудового розслідування, а відомості до ЄРДР внести за першої можливості. У кожному випадку застосування цієї норми КПК слід ретельно перевірити, що у дізнавача, слідчого, прокурора на момент початку досудового розслідування була відсутня технічна можливість доступу до ЄРДР [5, с.8].

Тож варто виділити особливості:

- перша, особливість – це не залучення двох понять, проте безперервна відео фіксація слідчих (розшукових) дій за для збереження життя та здоров'я осіб;

- наступна особливість – це те, що п. 3 ч. 1 ст. 615 КПК України не підлягає апеляційному оскарженню [4];

- запобіжний захід такий як тримання під вартою не може перевищувати двох місяців, а у разі порушення цієї норми, може призвести до порушення ст. 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод і також не підлягає оскарженню;

- строк досудового розслідування до дня повідомлення особі про підозру залежно від ступеню тяжкості злочину (ч. 2 ст. 219 КПК), строк може бути продовжено; строк досудового розслідування, що закінчився, поновленню не підлягає (ч. 5 ст. 294 КПК) [6].

Не можна забувати про те, що здійснення слідчих (розшукових) дій та інших процесуальних дій потребує залучення спеціалістів, знання яких ширші за загальноприйняті. Тож законодавцю варто було б доповнити та закріпити на законодавчому рівні і розробити рекомендації, щодо залучення, таких осіб як:

- військовослужбовець;
- сапер;
- вибухотехнік;
- медичний працівник.

Таким чином можна зробити висновок, що законодавець закріпив необхідні положення для того, щоб розслідування все ж таки повно та всебічно кримінальні правопорушення для досягнення істини. Тим самим не наражаючи життя осіб на небезпеку. Проте хочеться винести пропозицію, а саме закріпити так би мовити допоміжні сили для здійснення процесуальних дій таких як: військовослужбовці,

оскільки дана особа здає добре територію на якій здійснюється та чи інша слідчо (розшукова) дія; сапера знання якого необхідно застосовувати часто, тому що межуючі області нашої держави з державами-агресорами заміновані і трапляються випадки, коли особи найжджують за часту на них транспортними засобами – це несе небезпеку для життя населення, чим і визначається необхідність залучення таких спеціалістів.

Список використаних джерел

1. Конституція України / Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1996. № 30. с. 141. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2>.

2. ShieldSquare Captcha. ShieldSquare Captcha. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/zlochyny-vchyneni-viiskovymy-rf-pid-chas-povnomasshtabnoho-vtorhnennia-v-ukrainu-stanom-na-07082023>.

3. Кримінальний кодекс України. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.

4. Ухвала слідчого судді про скасування постанови про зупинення розслідування на підставі п. 3 ч. 1 ст. 615 КПК України не підлягає апеляційному оскарженню. *Верховний Суд*. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/1441746/>.

5. Верховний Суд. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2022_prezent/Prezent_zastos_norm_prava_VS.pdf.

6. Кримінальний процесуальний кодекс України. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

Рафальонт Світлана Романівна,

асистент кафедри кримінального процесу
і криміналістики Львівського національного
університету імені Івана Франка

ЗМІНА ОБВИНУВАЧЕННЯ В СУДІ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ В БІК ПОКРАЩЕННЯ СТАНОВИЩА ОСОБИ ТА НА ТАКЕ, ЩО ІСТОТНО ВІДРІЗНЯЄТЬСЯ ВІД ВИСУНУТОГО ЗА ФАКТИЧНИМИ ОБСТАВИНАМИ

Після погодження своєї правової позиції щодо зміни обвинувачення з прокурором вищого рівня, прокурор повинен скласти обвинувальний акт, в якому формулює змінене обвинувачення та викладає обґрунтування прийнятого рішення. Це правова (процесуальна) підстава для зміни прокурором обвинувачення. Задля реалізації засади змагальності копії обвинувального акта надаються обвинуваченому, його захиснику, потерпілому, його представнику та законним представникам. Суду ж надається оригінал обвинувального акта, який долучають до матеріалів кримінального провадження.